

Sygn. akt II KZ 48/21

POSTANOWIENIE

Dnia 25 listopada 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras

w sprawie **M. W. P.**

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w dniu 25 listopada 2021 r.,

zażalenia pełnomocnika osoby lustrowanej

na postanowienie Sądu Najwyższego

z dnia 29 września 2021 r., sygn. akt II KK 298/20

w przedmiocie zwrotu kosztów obrony

na podstawie art. 430 § 1 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 k.p.k., art. 426 § 1 k.p.k. i art. 518 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

zażalenie pozostawić bez rozpoznania.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 8 czerwca 2021 r., sygn. akt II KK 298/20, Sąd Najwyższy oddalił jako oczywiście bezzasadną kasację Prokuratora Generalnego od orzeczenia Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 23 października 2019 r., sygn. akt II AKa (...) utrzymującego w mocy orzeczenie Sądu Okręgowego w W. z dnia 24 stycznia 2019 r., sygn. akt VIII K (...), którym stwierdzono złożenie zgodnie z prawdą oświadczenia lustracyjnego. Nadto w postanowieniu tym Sąd Najwyższy rozstrzygnął o kosztach sądowych postępowania kasacyjnego, obciążając nimi Skarb Państwa. W dniu 19 sierpnia 2021 r., adw. B. Z. złożył wniosek o zwrot osobie lustrowanej – M. P., kosztów procesu z tytułu ustanowienia obrońcy z wyboru w postępowaniu przed Sądem Najwyższym, załączając wystawioną w dniu

24 czerwca 2021 r. fakturę VAT opiewającą na kwotę 7200 zł. Postanowieniem z dnia 29 września 2021 r. Sąd Najwyższy na podstawie art. 626 § 2 k.p.k. w zw. z art. 637a k.p.k. zasądził na rzecz M. W. P. kwotę 1200 zł tytułem zwrotu kosztów obrony z wyboru w postępowaniu kasacyjnym. Jak wynika z treści uzasadnienia ww. postanowienia, powodem nieuwzględnienia wniosku obrońcy w zakresie wysokości wydatków podlegających zwrotowi, był brak potwierdzenia umową żądanej kwoty, jak i tego, że suma ta faktycznie została przez stronę poniesiona.

Zażalenie na powyższe postanowienie wniósł obrońca M. P. zaskarżając to orzeczenie w części, w której Sąd nie uwzględnił wniosku o zwrot kosztów postępowania sądowego ponad kwotę 1200,00 złotych, podnosząc zarzuty:

„ 1 / obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść leczenia, a mianowicie art. 632 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 616 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z 11 ust. 2 pkt 6 w zw. z § 15 ust. 1 i 3 oraz § 16 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie z dnia 22 października 2015 r. ;.U. z 2015 r. poz. 1800) (dalej: Rozporządzenie) poprzez nieuzasadnioną odmowę zwrotu M. P. kosztów we wnioskowanej wysokości, związanych z ustanowieniem jednego obrońcy z wyboru w jej sprawie lustracyjnej, a przyznanie kosztów z tego tytułu jedynie w wysokości 1.200,00 zł.

podczas gdy wysokość poniesionych przez M. P. wydatków w związku z toczącym się postępowaniem kasacyjnym przed Sądem Najwyższym wyniosła 7.200 zł.,

załączona do wniosku faktura VAT nr (...) z dnia 24 czerwca 2021r., wyraźnie i dostatecznie wykazała koszty rzeczywiście poniesione przez moją Mandantkę,

zaś zgodnie z utrwaloną linią orzecniczą sądów powszechnych, przedłożenie przez obrońcę faktury VAT jest dowodem wystarczająco uzasadniającym przyznanie zwrotu kosztów za ustanowienie obrońcy z wyboru w wysokości wynikającej z przedłożonej faktury,

a § 16 przedmiotowego Rozporządzenia wprost wskazuje, iż wniosek o zasądzenie kosztów procesu z tytułu ustanowienia obrońcy z wyboru może zawierać świadczenie o wysokości kosztów obciążających stronę z tytułu wynagrodzenia adwokata i dopiero brak takiego oświadczenia uzasadniałby zasądzenie zwrotu kosztów zastępstwa prawnego i kosztów adwokackich w

wysokości stawek minimalnych, natomiast /niniejszej sprawie ww. oświadczenie, w postaci faktury VAT nr [...] /21 z dnia 24 czerwca 2021r., zostało złożone do akt postępowania, a obrońca M. P. wystąpił o zasądzenie kosztów z tytułu ustanowienia jednego obrońcy z wyboru jedynie do wysokości sześciokrotności stawek minimalnych, która to górna granica zwrotu kosztów z ww. tytułu wynika wprost z § 15ust.3z ww. Rozporządzenia,

zatem, na kanwie niniejszej sprawy kwota zasądzona na rzecz mojej mandantki powinna być kwotą wynikającą ze złożonego do wniosku z dnia 16 sierpnia 2021 r. oświadczenia w postaci faktury VAT (do maksymalnej wysokości stawki minimalnej powiększonej o sześciokrotność), co byłoby zgodne z treścią § 16 i § 15 ust. 3 Rozporządzenia, a nie jedynie w wysokości jednokrotności stawki minimalnej wynikającej z Rozporządzenia,

a więc z uwagi na powyżej wskazaną argumentację, a także mając na uwadze treść § 16 Rozporządzenia i prawidłowe udokumentowanie przez obrońcę M. P. rzeczywistego poniesienia kosztów związanych z ustanowieniem jednego obrońcy w sprawie, wniosek z dnia 16 sierpnia 2021 r. uznać należy za w pełni uzasadniony, a koszty w nim wskazane za w pełni udokumentowane;

2/ błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, polegający na błędnym przyjęciu, iż faktura VAT przedłożona do akt postępowania przez obrońcę M. P. wraz z wnioskiem o zwrot kosztów procesu z tytułu ustanowienia jednego obrońcy z wyboru nie jest dokumentem wystarczającym do uznania, że koszt wynikający z ww. faktury VAT został rzeczywiście poniesiony przez moją Mandantkę, lecz dokumentem poświadczającym poniesiony koszt jest jedynie umowa o świadczenie usługi prawnej zawarta z adwokatem i bezpodstawne przyjęcie, że taka umowa pomiędzy stronami nie istnieje, skoro nie została przedłożona w załączeniu do wniosku z dnia 16 sierpnia 2021r.,

podczas gdy umowa o świadczenie pomocy prawnej pomiędzy stronami istnieje, a Sąd mógł wezwać obrońcę M. P. do uzupełnienia braku formalnego poprzez złożenie jej do akt sprawy, a czego nie uczynił,

co w konsekwencji doprowadziło do wydania zaskarżonego orzeczenia w oparciu o błędnie ustalony stan faktyczny;

3/ błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, poprzez nieuwzględnienie przez Sąd Najwyższy poniesionego przez obrońcę M. P. nakładu pracy, poświęconego czasu na przygotowanie się do rozprawy kasacyjnej, wkładu pracy adwokata w przyczynienie się do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla

rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, obszerności złożonej odpowiedzi na kasację Prokuratora, rodzaju i zawartości sprawy, a w szczególności trybu prowadzenia sprawy,

podczas gdy w realiach niniejszej sprawy nakład pracy obrońcy był ponadprzeciętny i jednoznacznie przyczynił się do wydania w sprawie prawidłowego rozstrzygnięcia, zwłaszcza, że charakter niniejszej sprawy, jej złożoność w stopniu zaawansowanym, stan faktyczny i prawny, konieczność przygotowania obszernej Spowiedzi na kasację Prokuratora z dnia 02 czerwca 2021r., jednoznacznie świadczy o znacznym stopniu skomplikowania sprawy i znacznym nakładzie pracy ze strony uczestników postępowania, a czego Sąd nie uwzględnił w rozstrzygnięciu z dnia 29 września 2021 r.”

Podnosząc powyższe, pełnomocnik pokrzywdzonych wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia i zasądzenie na rzecz M. P. całej wnioskowanej kwoty, tj. kwoty powyżej 1200 zł do wysokości 7200 zł tytułem kosztów poniesionych przez nią w związku z ustanowieniem jednego obrońcy z wyboru w sprawie II KK 298/20 toczącej się przed Sądem Najwyższym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniesione zażalenie należało pozostawić bez rozpoznania wobec jego ustawowej niedopuszczalności, choć przyznać należy, iż fakt udokumentowania fakturą VAT wydatków związanych z ustanowieniem obrońcy na etapie postępowania kasacyjnego, mógłby prowadzić do odmiennego rozstrzygnięcia wniosku. Na wstępie trzeba wskazać, że z treści zażalenia wynika, iż skarżący swoje prawo do wniesienia zażalenia opiera na przepisach art. 518 k.p.k. w zw. z art. 426 § 1 i 2 k.p.k. Z przepisu art. 426 § 1 k.p.k. wynika, że od orzeczeń sądu odwoławczego oraz od orzeczeń wydanych przez Sąd Najwyższy nie przysługuje środek odwoławczy, chyba że ustawa stanowi inaczej. Przywołanie art. 518 k.p.k., a przede wszystkim art. 426 § 2 k.p.k., w którym dopuszczono środek odwoławczy

od orzeczenia sądu odwoławczego w przedmiocie kosztów procesu, o których orzeka on po raz pierwszy, dowodzi, iż skarżący właśnie w przepisie art. 426 § 2 k.p.k. – odpowiednio stosowanym na etapie postępowania kasacyjnego (art. 518 k.p.k.) – dostrzega prawną podstawę do wniesienia zażalenia.

Tymczasem, wprowadzenie od dnia 1 lipca 2015 r. nowego brzmienia przepisu art. 538 § 2 k.p.k. (art. 1 pkt 186 ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw – Dz. U. poz. 1247 ze zm.) dającego możliwość wniesienia zażalenia na postanowienie o zastosowaniu tymczasowego aresztowania przez Sąd Najwyższy - po uchyleniu w trybie kasacji prawomocnego orzeczenia - pozwala jednoznacznie stwierdzić, że przepis art. 426 § 2 k.p.k. nie dotyczy postępowania kasacyjnego. Gdyby było inaczej, to dokonanie zmiany w treści art. 538 § 2 k.p.k. nie miałoby żadnego normatywnego znaczenia, albowiem odesłanie na podstawie art. 518 k.p.k. do art. 426 § 2 k.p.k. pozwalałoby na wniesienie zażalenia na postanowienie o zastosowaniu tymczasowego aresztowania. Trzeba więc stwierdzić, że przepis art. 426 § 2 k.p.k. nie może być stosowany w toku rozpoznawania kasacji przez Sąd Najwyższy. Przepis art. 426 § 2 k.p.k. określa tylko postanowienia podlegające zaskarżeniu w toku postępowania odwoławczego, ale nie kasacyjnego (postanowienia SN: z 14 grudnia 2016 r., III KZ 216/16; z dnia 21 kwietnia 2017 r., VI KZ 4/17; z dnia 4 marca 2020 r., IV KZ 4/20; z dnia 9 października 2020 r., I KZ 22/20). Zresztą zakres zaskarżenia postanowień wydanych w toku postępowania kasacyjnego przez sąd odwoławczy określony jest w rozdziale 55 (np. art. 528 § 1 k.p.k. *a contrario*). Sumując, brak jest jakiejkolwiek podstawy procesowej do zaskarżenia postanowienia wydanego przez Sąd Najwyższy – jako sąd kasacyjny (lub wznowieniowy).

Z tego powodu należało zażalenie pozostawić bez rozpoznania.